

Водич за оснивање предузетничке радње

ПОЧЕТАК СОПСТВЕНОГ БИЗНИСА

Предузетник – пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво регистровано у складу са законом о регистрацији. У циљу обављања самосталне делатности, предузетник оснива радњу (радионица, канцеларија, биро, сервис, агенција, студио, пансион, апотека, ординација...). Физичко лице може основати само једну радњу. Радња може обављати делатност у више посебних пословних просторија и у више места, која се могу бавити истом или различитим делатностима. Делатност се може обављати у пословном простору или као теренски рад.

ПОСТУПАК ОСНИВАЊА РАДЊЕ

1. РЕГИСТРАЦИЈА У АГЕНЦИЈИ ЗА ПРИВРЕДНЕ РЕГИСТРЕ (АПР)

- Образац јединствене регистрационе пријаве и уплата накнаде за регистрацију;
- Фотокопија личне карте;
- На захтевану адресу кроз пар дана, добије се: Решење о упису радње у регистар, ПИБ (потврда о извршеној регистрацији);
- Провера статуса може се видети на сајту.

2. ИЗРАДА ПЕЧАТА (штамбил мора бити идентичан називу радње на решењу).

Напомена: почев од 1. октобра 2018. године употреба печата више није обавезна – предузетник се о томе сам опредељује.

3. ОВЕРА ПОТПИСА (образац ОП);

4. ОТВАРАЊЕ РАЧУНА КОД ПОСЛОВНЕ БАНКЕ (са одабраном банком закључује се уговор и добија депо картон);

5. ПОРЕСКА УПРАВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ - Новорегистровани предузетници (изузев паушалаца), треба да поднесу електронским путем пореску пријаву ППДГ-1С у којој ће дати процену промета до краја прве пословне године.

6. ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ПАУШАЛНО ОПОРЕЗИВАЊЕ АКО ПРЕДУЗЕТНИК ИСПУЊАВА УСЛОВЕ И ЖЕЛИ ДА БУДЕ ГОДИШЊЕ ПАУШАЛНО ОПОРЕЗОВАН

Напомена: већ приликом подношења обрасца јединствене регистрационе пријаве, подносилац пријаве (будући предузетник) изјашњава се за паушално опорезивање штиклирањем одговарајућег поља - МОГУЋНОСТ ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ РАДЊЕ ЕЛЕКТРОНСКИМ ПУТЕМ.

Предуслови за подношење е-пријаве за регистрацију предузетника код Агенције за привредне регистре:

1. Да подносилац поседује електронски потпис, као и читач смарт картица или УСБ токен;
2. Да подносилац има могућност плаћања електронским путем коришћењем Виса или МастерЦард платне картице;
3. Да корисник има налог на систему за централизовано пријављивање корисника Агенције за привредне регистре, ради приступа информационом систему.

Када се кумулативно стекну напред наведена три услова, пословно способно страно или домаће физичко лице може приступити креирању е-пријаве, подношењу исте, дакле електронској регистрацији оснивања предузетничке радње.

РЕГИСТРАЦИЈА ПРЕДУЗЕТНИКА

Уз јединствену регистрациону пријаву оснивања предузетника прилаже се доказ о његовом идентитету (фотокопија личне карте за домаће физичко лице, односно за странца фотокопија пасоша), као и доказ о уплати накнаде за регистрацију. Ако се региструје делатност за коју се тражи претходна сагласност надлежног органа, потребно је поднети и решење тог органа у оригиналу или овереној фотокопији.

Приликом подношења јединствене регистрационе пријаве треба водити рачуна о томе да пословно име обавезно садржи име и презиме предузетника, ознаку “предузетник” или “пр” и место седишта предузетника. Пословно име не мора да садржи опис ретежне делатности. Ако пословно име предузетника садржи и назив, тада обавезно садржи и предмет пословања (нпр. занати, услуге, трговина).

Промене које нису предмет регистрације: проширење делатности (осим у издвојеном пословном простору), привремени престанак рада издвојеног места, промена статуса предузетника (основна, допунска делатност или пензионер), рад на терену, опис и промена регистарске ознаке возила, као и подаци о обављању спољнотрговинског промета.

За све оне који немају искуства у предузетништву, препоручује се да пре отпочињања самосталне делатности проведу једно време у делатности у којој намеравају да покрену свој бизнис (претходно радно искуство, хоби, пример из околине, преузимање постојећег бизниса...)

Бизнис треба да поседује тржишне и профитне потенцијале.

Кључни појмови за предузетника су:

- Знање - тржишта, купаца, потреба, технологије, сопствене делатности...;
- Висок степен ризика;
- Сам предузетник - искуство, страст, упорност и истрајност, способност, огроман рад;
- Идеја – циљ, неискоришћена тржишна прилика.

ОСОБИНЕ УСПЕШНОГ ПРЕДУЗЕТНИКА - познају посао којим ће се бавити, жеља за финансијском независношћу, упорност, способност да се проблем идентификује и изнађе решење, постављање приоритета...

УОБИЧАЈЕНИ НЕДОСТАЦИ - често не испитују да ли њихов производ или услуга доносе профит, неадекватно планирање посла, недовољан почетни капитал за почетни период и развојне стадиуме, погрешно процењен захтев тржишта.

Без обзира на ваљаност пословне идеје, у бизнису увек постоји ризик.

Успех је вероватнији ако предузетник изабере посао за који је сигуран да:

- Познаје делатност и потрошаче,
- Може дати квалитетан производ/услугу за којим постоји тражња,
- Производ или услугу може понудити боље, јефтиније и брже (или сва три елемента) него конкуренти,
- Зна како да дође до потрошача,
- Стартује са једним или више потрошача,

- Зна колико ће времена требати да се посао ухода и да према томе подеси пословни план.

Препоручује се у свим припремним радњама за улазак у посао, као и у току самог посла, да се користе услуге општих удружења предузетника и стручних лица која су у служби предузетника у сваком граду.

ВИДОВИ ОБАВЉАЊА САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- Предузетник који обавља самосталну делатност у виду основног занимања,
- Предузетник који обавља самосталну делатност из радног односа (истовремено ради код другог послодавца),
- Предузетник који је истовремено и оснивач, власник привредног друштва у којем није радно ангажован,
- Предузетник који је истовремено и оснивач, власник привредног друштва у којем је радно ангажован,
- Предузетник који самосталну делатност обавља у својству пензионера.

НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ, ПЛАЋАЈУ СЕ:

- Порез на доходак грађана на приходе од самосталне делатности (10%),
- Доприноси за обавезно социјално осигурање на личну зараду предузетника или на опорезиву добит,
- допринос за пензијско и инвалидско осигурање 25,5%,
- допринос за здравствено осигурање 10,3%,
- допринос за осигурање за случај незапослености 0,75%.

Предузетници се према начину утврђивања обавезе по основу пореза на приходе од самосталне делатности деле на две основне групе:

1. Паушално опорезоване предузетнике који плаћају порез на приходе од самосталне делатности по основу решења пореског органа и воде само књигу КПО;
2. Предузетнике који утврђују обавезу за порез на приходе од самосталне делатности самоопорезивањем у које спадају сви предузетници који воде пословне књиге - "књигаши". Ова категорија предузетника се даље, према начину плаћања социјалних доприноса дели на:
 - предузетнике који су се определили да исплаћују личну зараду и о томе обавестили порески орган, и
 - предузетнике који се нису определили да исплаћују личну зараду (обрачунавају доприносе за обавезно социјално осигурање на опорезиву добит).

Исплата личне зараде није обавеза предузетника, него могућност за коју се он опредељује.

Нема сметње да се висина личне зараде утврђује посебно за сваки месец у складу са резултатима рада и могућности за исплату по основу ликвидности предузетника. Основицу за обрачун социјалних доприноса чини бруто лична зарада, с тим да она не може бити нижа од прописане најниже месечне основице доприноса нити виша од највише месечне основице доприноса.

Исплата личне зараде предузетника не ослобађа обавезе плаћања пореза на приходе од самосталне делатности по стопи од 10%. Предузетник који се определи за исплату личне зараде, дужан је да надлежном пореском органу достави писмено обавештење о свом опредељењу да врши исплату

личне зараде. **Обавештење се доставља најкасније до 15. децембра текуће године за период од 1. јануара наредне године.** Када се предузетник определи за исплату личне зараде, овакво опредељење не може да мења у току пореског периода (у току године).

Ако се предузетник определи да престане са исплатом личне зараде, дужан је да надлежном пореском органу достави писмено обавештење до 15. децембра текуће године. У складу са наведеним, предузетник ће од 1. јануара наредне године престати са исплатом личне зараде.

ПАУШАЛНО ОПОРЕЗИВАЊЕ

Уређено је Уредбом о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности.

Захтев за паушално опорезивање:

- За новоосновану радњу, већ приликом подношења обрасца јединствене регистрационе пријаве, подносилац пријаве (будући предузетник) изјашњава се за паушално опорезивање штиклирањем одговарајућег поља,
- Предузетници који воде пословне књиге а у наредној години желе остварити право на паушално опорезивање, подносе пријаву до 31. октобра текуће године за наредну годину.

Обвезници који су до сада били паушално опорезовани не подносе нови захтев, осим ако се промене околности од значаја за паушално опорезивање (ако се значајније измени обим пословања односно ако измењени услови искључују право на паушално опорезивање).

Предузетник који је имао статус паушалца а жели да порез на приходе од самосталне делатности у наредној години плаћа на планирани односно остварени приход, треба да достави пореском органу пореску пријаву и писмено обавештење да ће од 01.01. наредне године водити књиге по систему двојног књиговодства (почев од 2019. године није могуће водити књиге по систему простог књиговодства).

Предузетници паушалци воде само књигу о оствареном промету паушално опорезованих обвезника – КПО и нису обавезни да утврђују финансијски резултат пословања и да пореском органу достављају Биланс успеха и Порески биланс.

Располагање новчаним средствима: паушалац може подизати готов новац са свог пословног рачуна, без икаквих ограничења и без подношења доказа за које намене подиже и троши новчана средства.

Финансијска средства радње могу да се користе за пословне и личне потребе.

Предузетник који нема право на паушално опорезивање:

1. који обавља делатност из области: рачуноводствених, књиговодствених и ревизорских послова, послова пореског саветовања, рекламирања и истраживања тржишта;

2. који обавља делатност из области: трговине на велико и трговине на мало, хотела и ресторана, финансијског посредовања и активности у вези с некретностима;
3. у чију делатност улажу и друга лица,
4. чији је укупан промет у години која претходи години за коју се утврђује порез, односно чији је планирани промет када почиње обављање делатности - већи од 6.000.000 динара;
5. који је евидентиран као обвезник пореза на додату вредност у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност.

Изузетно, обвезнику који трговинску или угоститељску делатност обавља у киоску, приколицу или сличном монтажном или покретном објекту може се, на његов захтев, одобрити да порез плаћа на паушално утврђен приход.

Право на паушално опорезивање може да оствари обвезник који врши производњу и продају искључиво сопствених производа у оквиру обављања делатности.

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

- Код нас је у примени од 1. јануара 2005. године,
- Општа стопа ПДВ-а за опорезиви промет добара и услуга или увоз добара износи 20%,
- Посебна стопа ПДВ-а износи 10%.

ЦИЉЕВИ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

- Приход држави,
- Смањење обима сиве економије и подстицање лојалне конкуренције (опорезује се свака фаза промета),
- Подстиче и појефтиније извоз (на извоз се не плаћа ПДВ),
- Повећава број обвезника (ко послује са пореским обвезником који није у систему ПДВ нема право на повраћај пореза).

КАКО СЕ ЕВИДЕНТИРАТИ ЗА ПДВ

Приликом оснивања пријава се подноси већ приликом подношења обрасца Јединствене регистрационе пријаве - подносилац пријаве, будући предузетник, опредељује се за ПДВ евидентирање (по сопственом избору и на основу процене укупног промета у наредних 12 месеци) штиклирањем одговарајућег поља.

У току пословања обвезник који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 8.000.000 динара дужан је да, најкасније до истека првог рока за предају периодичне пореске пријаве, поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу.

ПОРЕСКИ ПЕРИОД

Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ је календарски месец за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а овог закона.

Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ је календарско тромесечје за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет мањи од 50.000.000 динара, осим за обвезника из члана 36а овог закона.

ЦЕНЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

- Цена треба да покрије трошкове, укључујући порез и доприносе, и да донесе одговарајући профит;
- Цена зависи од суме новца коју су потрошачи вољни да плате за производ или услугу, као и од њихове платежне способности;
- Цена зависи од тога да ли је тржиште довољно велико за профитабилну продају;
- Цена зависи од кретања цена истих или сличних производа и услуга на тржишту.

Без одговарајућег тржишта не вреди ни једна цена!

Обвезници ПДВ-а:

- Цена производа и услуга одређује се без ПДВ-а. На ту цену (основицу) додаје се ПДВ, формирајући на тај начин продајну цену (ПРОДАЈА).
- Приликом набавке добара и услуга за обављање делатности, добављачима се плаћа цена са ПДВ-ом (НАБАВКА).

ПРИМЕНА ПРОПИСА О ФИСКАЛНИМ КАСАМА

Лице које је уписано у одговарајући регистар и које обавља промет добара на мало, односно пружа услуге физичким лицима дужно је да врши евидентирање сваког појединачно оствареног промета преко фискалне касе.

Обавеза постоји и у случају када се услуга пружа физичком лицу, а накнаду за пружене услуге сноси правно лице, односно предузетник, независно од начина плаћања (готовина, чек, картица, безготовинско плаћање).

Делатностима за које не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе, сматрају се делатности које обавља предузетник који плаћа порез на приходе од самосталне делатности на паушално утврђени приход и који није обвезник пореза на додатну вредност (детаљније: УРЕДБА о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе).

Грешке у евидентирању промета преко фискалне касе које нису отклоњене до тренутка давања команде фискалној каси за штампање фискалног исчека могу се исправљати само ако се купљено добро враћа или се на други начин врши рекламација добра после издавања фискалног исчека, односно ако се врши рекламација пружене услуге, после издавања фискалног исчека.

Ако се купљено добро враћа или на други начин врши рекламација, исправка се врши налогом НИ (Налог за исправку). Исправка се врши само на основу оригиналног фискалног исчека. За сваки исчак попуњава се посебан налог за исправку, истог дана када је роба враћена-рекламирана.

Обавезно вођење књиге ЕДИ (евиденција дневних извештаја)

ЛИКВИДНОСТ

Свако пословање је повезано са три велике сфере финансијских активности: сфера набавке, сфера продаје и сфера обавеза према држави. Предузетник плаћа обавезе према добављачима (набавка), држави, радницима, кредити, закуп.

Предузетник наплаћује потраживања од купаца.

Ликвидност = Потраживања - Обавезе

За пословање је важно да потраживања буду већа од обавеза и да потраживања од купаца буду реално наплатива.

ПРЕСТАНАК СВОЈСТВА ПРЕДУЗЕТНИКА И ОДГОВОРНОСТ ПО ОСНОВУ НАСТАЛИХ ОБАВЕЗА

Предузетник губи својство предузетника брисањем из регистра привредних субјеката. Брисањем предузетника и на тај начин престанком својства предузетника, не престаје одговорност физичког лица које је било регистровано као предузетник за настале обавезе.

Предузетник за све обавезе настале у вези са обављањем своје делатности одговара целокупном својом имовином и у ту имовину улази и имовина коју стиче у вези са обављањем делатности.